

for Herren! aldrig glemte at sige det, naar Stedet var forfaldent; og inden der altsaa kan blive sluttet Accord mellem de Paagjældende, der i saadanne Tilfælde staae som frit kontraherende Parter overfor hinanden, er det nødvendigt, at man maa tage Hensyn dertil; og det er da som oftest Tilfældet, at der bliver givet Fæsterne enten et Afslag i den Indfæstning, man under andre Omstændigheder vilde forlange af et saadant Sted, eller, at der bliver givet dem et Afslag i den aarlige Afgift, og naar Saadant er Tilfældet og bliver Tilfældet ved den sluttede Accord, kan man jo dog ikke sige, at de have slet Intet for det, de have maattet anvende paa at sætte et forfaldent Sted istand.

Den ærede Rigsdagsmand for Aarhus Amts 1ste District (Wimher) har udhævet en Omstændighed, som oftere er blevet udtalt her, idet han siger, at det tidligere har været erkjendt af Regjeringen eller ialfald af Folk, som have hørt til Regjeringens Personale, at Fæsterne eiede en vis Dvota=Andeel i deres Steder. Jeg har ikke, ved at see de Udtalelser, som ere stete af den tidligere Indenrigsminister, kunnet finde, at han har sagt, at Fæstere eiede en Dvota=Andeel i Fæstestedet; jeg har nok seet, at han har foreslaaet, at, naar Fæstet skulde afløses ved Tvang, maatte Fæsteren have Noget som Vederlag for den Berettigelse, som Fæstecontracten giver. Det er ganske i sin Orden, det maa han have; Fæstecontracten har, som saadan, en Værdi. Den Mand, som har sluttet en Fæstecontract, har gjort det i den Hensigt, derved at danne sig et Levebrød, og ligesaavel som den, der har erhvervet sig et Levebrød ved offentlig eller privat Ansættelse, og saaledes ved sin Flid og Arbejde forjener sit Udkomme — ligesaa vist som dette for ham har en Værdi, ligesaa vist har ogsaa den Contract, en Fæster er i Besiddelse af, en Værdi, naar han ved Hjælp af den er istand til at skaffe Udkomme for sig og Familie. Men derfra og til at sige, at Fæsteren eier en Deel af Eiendommen, er, efter mit Begreb, et meget stort Spring, og derimellem er en saa væsentlig Forskjel, at jeg rigtignok ikke kan rime det sammen, at det skulde være eensbetydende.

Den ærede Rigsdagsmand for Aalborg Amts 2det District (Ingstrup) har i sit Foredrag yttrét, at Landsithingets Udlast, saaledes, som det var fremlagt, var en Henviisning til frivillig Afløsning af Fæstevæsenet ved Dverenskomst mellem Godseieren og Fæsteren, medens, i Modsaainig dertil, det af Udvalget fremlagte Forslag alene skulde være en Henviisning paa, at der ikke skulde kunne tænkes Handel uden i Tilfælde af Fæsteledighed. Hvorledes han er kommen til denne Anskuelse, veed jeg ikke (Ingstrup: Det har jeg heller ikke sagt) — ja, saa har jeg opfattet den ærede Rigsdagsmand feil, og saa vil jeg springe over de Bemærkninger, jeg i den Anledning havde at fremføre. Men der er en lille Omstændighed endnu, som jeg maa berøre. Jeg kan nemlig ikke være enig med den ærede Indenrigsminister i, at Fæstevæsenet, saaledes som det nu bestaaer, skulde være noget Hazardvæsen, Noget, som kunde lignedes med Hazardspil; thi Hazardspil er Noget, som er lovløst, som gaaer saavidt, at man kan blive reent ødelagt ved at befatte sig med det i en temmelig kort Tid; men Fæstevæsenet hos os er slet ikke saaledes indrettet, at der kan være stor Fare ved at befatte sig dermed, skjøndt jeg ikke vil sige, at der jo kunde gives en Indretning, som kunde være bedre, og som et Beviis derpaa kan jeg anføre, at selv i den sidste Tid har der aldeles ikke været nogen Mangel paa at faae Steder bortfæstede for dem, som have med Fæsteoverdragelse at gjøre. (En Stemme: Det er ikke noget Beviis). Ja, saa vil jeg, siden den ærede Rigsdagsmand ikke vil antage dette for et Beviis, henvise til Lovgivningen, hvor der dog findes saa bestemte Regler for, hvorledes de, som have med flige Sager at bestille, gjensidigt have at forholde sig, at man ingenlunde kan sige, at Tilstanden er lovløs. Hermed troer jeg i det Væsentlige at have udtalt, hvad jeg ønskede at bemærke, og Slutningen er da den, at jeg helst vilde, at man skulde lade være at føre en saadan Paragraph, som den foreslaaede, ind i Loven; thi, hvis Paragraphen antoges, vilde det, efter mit Begreb, have til Følge, at man slet ikke fik denne Lov ud, og da Saadant strider mod min Dverbeviisning om, hvad der er rigtigt, er Følget